

Nr 151.

Av herr Friggeråker, *angående effektivare åtgärder mot ocker vid försträckning.*

Gång efter annan bekantgöres i pressen att ockrare eller som de gärna kalla sig privatdiskontörer, efter att i årtal ha drivit en skadlig verksamhet, slutligen drabbas av rättvisan. Ofta träffas de av lagens arm först då något av deras offer icke längre förmår hålla sin ekonomi flytande. I samband med låntagarens konkurs eller under utredningen om falsarier, som han gjort sig skyldig till händer att ockerförbrytelsen kommer i dagen. Man har ibland inte kunnat undgå att få det intrycket, att om låntagaren icke råkat i händerna på en ockrare, så skulle hans brottsliga manipulationer knappast ha skett. Av uppgifter i pressen att döma ha ockrarna många familjers ödeläggelse på sina samveten.

I fråga om ockrarna fäster man sig särskilt vid att svårigheterna synas vara stora att befordra dem till laga näpst och på så sätt stävja verksamheten. Detta torde knappast bero på några svagheter i den nuvarande strafflagstiftningen mot ocker. Gentemot densamma torde icke något vara att erinra, utan de straffrättsliga bestämmelserna synas såväl i fråga om brottsbeskrivningen som beträffande straffet vara tillfredsställande. Att förhållandena likväl lämna åtskilligt övrigt att önska beror säkerligen på svårigheten att åstadkomma bevisning. Detta har ofta påpekats och bl. a. av ett flertal länsstyrelser i yttrande över riksdagens skrivelse 1928 om en effektivare lagstiftning mot ocker. Dylika »affärer» göras oftast upp utan vittnen. Klienterna äro vidare som regel i den situationen, att de icke önska bli kända, och polisen torde därför ha svårt att komma i kontakt med dem för att därigenom, sedan misstanke uppstått, få ett material för att bedöma vad som verkligen ägt rum. Någon ändring beträffande kraven på vad som skall vara bevisat för att straff skall kunna inträda torde emellertid icke kunna komma i fråga. Såväl tanken på en omkastning i bevisbördan som ett kriminaliserande av grov oaktsamhet i syfte att därmed underlätta bevisningen har tidigare, och säkerligen med rätta, avvisats.

Det möter otvivelaktigt betydande svårigheter att efter andra vägar komma till rätta med ifrågavarande företeelser. Men det är nödvändigt att allvarliga försök göras. Det är inte i längden lyckligt om allmänheten har den uppfattningen, att samhället icke förmår att värja sig mot dem som ockra på andras svårigheter.

Att i en riksdagsmotion ange hur ett så komplicerat problem skall lösas, är naturligtvis icke möjligt. Endast en antydning kan göras om vägar, som

närmare böra prövas. I detta hänseende förtjänar följande framhållas. Det torde icke få anses uteslutet att kräva tillstånd för sådan utlåning av pengar som förekommer i enlighet med annons eller annan hänvändelse till allmänheten eller som eljest sker i en något större utsträckning. Som ett komplement till en sådan ordning kunde tänkas kontroll från det allmänna, exempelvis genom bankinspektioner, ävensom skyldighet att föra handelsböcker.

I anslutning till ovanstående hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om skyndsam och allsidig utredning, huruvida och på vad sätt effektivare åtgärder mot ocker vid försträckning kunna vidtagas samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen må föranleda.

Stockholm den 23 januari 1947.

Joh. Friggeråker.
